

PWYLLGOR ARCHWILIO CYMUNEDAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio Cymunedau a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun, Dydd Llun, 25 Tachwedd 2013 am 9.30 am.

PRESENNOL

Cynghorwyr James Davies, Peter Evans, Carys Guy, Rhys Hughes, Bob Murray, Cefyn Williams a Huw Williams

Arsyllwyr: Cynghorwyr Bill Cowie, Meirick Lloyd Davies, Gwyneth Kensler ac Arwel Roberts.

Aelodau Arweiniol: Cynghorwyr Huw Jones, David Smith a Julian Thompson-Hill wedi mynychu ar gais y Pwyllgor.

HEFYD YN BRESENNOL

Pennaeth yr Amgylchedd (SP), Rheolwr Adran: Traffig a Chludiant (MJ), Swyddog Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau - Arfordirol (VS-M), Rheolwr Cyfathrebu Corfforaethol a Marchnata (GW), Uwch Beiriannydd - Rheoli Risg Llifogydd (WH), Rheolwr Tîm Priso ac Ystadau (DM), Rheolwr Eiddo (DL), Pennaeth Cynllunio a Diogelu'r Cyhoedd (GB), Uwch Swyddog Gorfodaeth Diogelwch Cymunedol (TW-E), Cydlynnydd Craffu (RE) a Gweinyddydd Pwyllgor (SLW).

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwr(wyr) Huw Hilditch-Roberts, Win Mullen-James, Joe Welch a/ac Cheryl Williams

Yn absenoldeb y Cadeirydd, cadeiriodd yr Is-Gadeirydd y cyfarfod ac ar ran y Pwyllgor llongyfarchodd y Cynghorydd James Davies a'i wraig ar enedigaeth ddiweddar eu mab, Wilfred.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Ni ddatganwyd unrhyw fuddiannau personol neu fuddiannau sy'n rhagfarnu.

3 MATERION BRYN FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Dim materion brys yn codi.

4 COFNODION

Cyflwynwyd Cofnodion y Pwyllgor Archwilio Cymunedau a gynhaliwyd ar 17 Hydref 2013.

PENDERFYNWYD derbyn a chymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Hydref 2013 fel cofnod cywir.

5 GORFODI PARCIO

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol ar gyfer Tir y Cyhoedd, y Cynghorydd David Smith, yr adroddiad gorfodaeth parcio (a gylchredwyd yn flaenorol) i Aelodau ei ystyried ac archwilio Strategaeth Gorfodaeth Parcio'r Cyngor a'i effaith ar ddatblygiad economaidd.

Ysgrifennwyd Polisi Parcio'r Cyngor ym 1996. Cafodd gorfodaeth parcio ei ddad-droseddoli yn Sir Ddinbych yn 2004. Cyn 2004, yr Heddlu a gynhaliodd y dasg o orfodi.

Mae Cyngor Sir Ddinbych yn cyflogi 7 Swyddog Gorfodi Sifil llawn amser a 2 staff wrth gefn, 2 aelod o staff llawn amser i gasglu arian o'r peiriannau Talu ac Arddangos peiriannau ac un gweithiwr rhan-amser i gyfrif a phrosesu'r holl arian a gasglwyd.

Mae'r dirwyon a roddwyd gan Swyddogion Gorfodi Sifil yn cael eu galw'n Rhybuddion Talu Cosb (RhTC).

Cynhelir adolygiad o'r tîm Gorfodaeth Parcio fel rhan o'r ymarfer ailstrwythuro ehangach a oedd wedi bod yn mynd rhagddo yn y Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylchedd.

Trafodwyd y canlynol yn ystod y drafodaeth:

- Roedd yna fwriad yn y dyfodol i gyflwyno camerâu corff i'w gwisgo gan Swyddogion Gorfodi Sifil ar gyfer lles diogelwch ond hefyd i helpu i ddarparu tystiolaeth hollbwysig mewn achosion lle honnir bod y Swyddog Gorfodi Sifil wedi bod yn anghwrtais neu'n ddigywilydd.
- Roedd Grŵp Ardal Aelodau Rhuthun wedi defnyddio dyraniadau ariannol ei aelodau i ychwanegu at y costau parcio yn Rhuthun i gadw cost parcio'n isel.
- Gofynnwyd am arwyddion yn cyfeirio pobl i feysydd parcio "arhosiad hir" neu "arhosiad byr".
- Roedd Network Rail/Arriva yn edrych ar ddyfeisio mecanwaith ar gyfer maes parcio'r orsaf reilffordd ym Mhrestatyn a fyddai'n galluogi defnyddwyr trên i barcio am ddim ac eraill sy'n defnyddio'r maes parcio i dalu ac arddangos.
- Cynhelir adolygiad o bolisi parcio a pharcio yn gyffredinol ac astudiaeth i gael ei chynnal i sicrhau bod polisi prisio meysydd parcio yn ddigonol i annog twf economaidd lleol.

PENDERFYNWYD:

- (i) *Pwyllgor Archwilio Cymunedau i gefnogi'r gwaith datblygu Polisi Parcio newydd ar y cyd rhwng Priffyrdd a Datblygiad Economaidd a Busnes, a bod adolygiad o'r polisi yn cynnwys archwilio darparu arwyddion parcio clir a phriodol ar draws y sir.*
- (ii) *Pwyllgor Archwilio Cymunedol i gefnogi'r cynnig i gynnal ymarfer cwmpas i werthuso'r gofynion manwl ar gyfer adolygiadau parcio a thraffig ym mhob tref a fydd yn galluogi llunio amcangyfrifon cost rhesymol gywir a.*

- (iii) *Cyflwyno'r polisi parcio newydd drafft a chanlyniadau'r ymarfer cwmpasu ar gyfer adolygiadau parcio a thraffig mewn trefi i'r Pwyllgor i'w ystyried yn ei gyfarfod ar 6 Mawrth 2014.*

6 STRATEGAETH ATAL BAW CŴN

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol ar gyfer Tir y Cyhoedd, y Cynghorydd David Smith yr adroddiad ar y Strategaeth Atal Baeddu (a gylchredwyd yn flaenorol) i alluogi'r Aelodau i adolygu cynnydd yr ymgyrch hyd yma a chynlluniau dros y misoedd nesaf.

Roedd y cynllun wedi'i greu tua 9 mis yn ôl gyda'r bwriad o godi ymwybyddiaeth o gŵn yn baeddu yn Sir Ddinbych a hefyd i annog pobl i lanhau ar ôl eu cŵn.

Rhoddodd y Swyddog Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau - Arfordir, ddiweddariad i'r aelodau ynglŷn ag effaith monitro'r ymgyrch hyd yma.

Cafwyd trafodaeth ar y materion a ganlyn:

- Roedd siroedd cyfagos, gan gynnwys Cynghorau Cymuned yng Nghonwy wedi cysylltu â'r Cyngor, a ofynnodd am ddefnyddio delwedd yr ymgyrch gan ei fod yn profi i fod yn fwy effeithiol na'r un oedd yn cael ei ddefnyddio ar hyn o bryd. Roedd Cyngor Sir y Fflint hefyd wedi gwneud ymholiadau ynghylch yr arwyddion polyn lamp gan eu bod yn bwriadu defnyddio'r un fformat ar gyfer eu hymgyrch. Roedd y defnydd o arwyddion wedi bod yn llwyddiant mawr a defnyddir mewn llawer o leoedd i atgyfnerthu'r atal a lleihau achosion baeddu.
- Roedd rhaglen addysg wedi cael ei sefydlu. Byddai hyn yn cael ei gyflwyno gan y Gwasanaethau Ieuencid. Ymwelir ag ysgolion i ddangos enghreifftiau o'r deunydd hyrwyddo a gemau rhyngweithiol ac ati ar gyfer disgyblion i fynd adref.
- Roedd angen ystyried hirhoedledd yr ymgyrch a'r adnoddau sydd ar gael i gefnogi cyflwyno hyn. Roedd y prif gostau parhaus yn cynnwys disodli deunydd hyrwyddo a'r rhif ffôn 0800.
- Yn dilyn buddsoddiad dros y ddwy flynedd ddiwethaf, mae gan y Cyngor bellach bron 1000 o finiau sbwriel ar draws y sir, ac maent i gyd yn derbyn gwastraff cŵn mewn bagiau. Roedd y biniau hyn hefyd yn ychwanegol at y biniau cŵn a osodwyd mewn ardaloedd twristiaeth. Roedd pob bin newydd yn cynnwys arwyddion yn dangos eu bod yn cymryd gwastraff cŵn ac roedd arwyddion/sticeri tebyg yn cael eu rhoi ar hen finiau. Archebwyd 120 o finiau ers i'r ymgyrch ddechrau.
- Codwyd y pwynt bod angen annog pobl i roi gwybod am ddigwyddiadau fel arall ni ellir dileu'r broblem.
- Cafwyd cais a gyflwynwyd gan y Cynghorydd Peter Evans i Gallt Melyd gael eu rhestru ar wahân o fewn dogfennaeth y dyfodol a dim eu cynnwys o fewn Prestatyn, yn enwedig gan y bu problem fawr gyda baw cŵn ar hyd y llwybr o Brestatyn i Ddyserth.
- Byddai adroddiad ar Orchmynion Rheoli Cŵn yn cael ei gyflwyno i Bwyllgor Archwilio Mawrth 2014 ac ar ôl ei gymeradwyo yn y Pwyllgor Archwilio, bydd

yn mynd allan ar gyfer ymgynghori. Os yw Gorchmynion Rheoli Cŵn yn cael eu torri, byddai hysbysiadau cosb benodedig yn cael eu cyflwyno.

- Byddai adroddiad am Kingdom hefyd yn cael ei gyflwyno i Bwyllgor Archwilio Mawrth 2014. Byddai'r adroddiad yn rhoi esboniad llawn o rôl Kingdom a diweddariad o'r gwaith a wneir ganddynt.
- Problem ailadroddus wedi cael ei monitro yn Cilgant, Corwen ac mae'r ddau Gyngorydd Cefyn Williams a Huw Ll. i gyfarfod gyda'r Uwch Swyddog Gorfodi Diogelwch Cymunedol ar gyfer diweddariad ynghylch pa gamau fyddai'n cael eu cymryd i ddelio â'r broblem.
- Mae pob milfeddyg a siop anifeiliaid anwes yn Sir Ddinbych wedi cael cynnig cardiau post a phosteri i godi ymwybyddiaeth o'r ymgyrch.

Cynigiodd y Pwyllgor Craffu Cymunedau eu diolch i'r Swyddog Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau – Arfordirol a'r Rheolwr Cyfathrebu Corfforaethol a Marchnata am eu holl waith caled ar yr ymgyrch.

PENDERFYNWYD:

- (i) Pwyllgor Archwilio Cymunedau i nodi'r cynnydd hyd yn hyn, yr effaith ac effeithiolrwydd y dull o fynd i'r afael â'r mater baw cŵn yn y sir, a'r*
- (ii) Pwyllgor Archwilio Cymunedau i argymhell y dylid gwneud pob ymdrech i gael gafael ar yr adnoddau angenrheidiol i gefnogi gweithrediad parhaus y strategaeth a darpariaeth y rhif ffôn 0800 ar gyfer y dyfodol.*

**Ar y pwynt hwn (10.55am) roedd toriad o 20 munud.
Ailddechreuodd y cyfarfod am 11.15am.**

7 STRATEGAETH RHEOLI RISG LLIFOGYDD DRAFFT

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol ar gyfer Tir y Cyhoedd, y Cynghorydd David Smith, y Strategaeth Rheoli Llifogydd Drafft (a gylchlythyrwyd yn flaenorol) i'r aelodau ystyried fersiwn drafft terfynol y Strategaeth cyn yr ymgynghoriad cyhoeddus.

Dywedodd yr Uwch Beiriannydd, Rheoli Risg Llifogydd (SE: FRM) bod y Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor, fel Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol i ddatblygu, cynnal, cymhwyso a monitro Strategaeth Rheoli Risg Llifogydd Lleol. Yn 2011 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllawiau i Awdurdodau Cymru a oedd yn awgrymu bod Strategaethau Rheoli Risg Llifogydd Lleol yn eu lle erbyn 31 Mawrth 2013. Roedd y Cyngor wedi bod ar y trywydd iawn i gyrraedd y targed hyd nes y llifogydd mawr ym mis Tachwedd 2012. Roedd Llywodraeth Cymru wedi cytuno i gais y Cyngor ei fod yn gohirio cwblhau ei Strategaeth hyd nes yr adroddir i Lywodraeth Cymru am gasgliad yr ymchwiliad llifogydd.

Dywedodd SE:FRM ar y camau a oedd wedi digwydd ers y llifogydd ym mis Tachwedd 2012 a chytunodd i hysbysu aelodau am waith arfaethedig a'r gwaith a wneir o fewn eu wardiau.

Roedd y ddogfen Strategaeth ddrafft wedi cael ei hanfon at yr holl aelodau, ond, gan ei bod wedi bod yn ddogfen mor sylweddol, cadarnhaodd SE:FRM bod aelodau yn e-bostio eu sylwadau ar y Strategaeth iddo erbyn 9 Rhagfyr 2013. Yna, byddai'r adborth a dderbyniwyd yn cael ei anfon i NRW.

Yn dilyn trafodaeth ddwys cytunodd yr SE:FRM:

- I edrych ar gynnydd NRW gyda'r gwaith modelu hydrologig a oedd yn rhan o'r astudiaeth ddichonoldeb i atebion peirianyddol posibl i leihau'r risg o lifogydd yn Brwcws.
- I holi am y sefyllfa ddiweddaraf o ran disodli'r cylfat yn Llanbedr DC.
- I ddod o hyd i restr gynhwysfawr o'r holl eiddo ar hyd Ffordd Isaf Dinbych yn Llanelwy a fydd yn cael eu rhybuddio yn y dyfodol gan Wasanaeth Rhybudd Llifogydd NRW ar gyfer cynghorwyr sir lleol.
- Er mwyn sicrhau bod aelodau lleol yn cael gwybod am waith lliniaru llifogydd arfaethedig a wneir o fewn eu wardiau.

PENDERFYNWYD:

- (i) Yn amodol ar unrhyw sylwadau ychwanegol ar y Strategaeth Rheoli Llifogydd Lleol drafft y dylid eu cyflwyno i'r Uwch Beiriannydd: Rheoli Risg Llifogydd erbyn 9 Rhagfyr, 2013, y Pwyllgor yn cefnogi'r cynnig i symud ymlaen i ymgynghoriad cyhoeddus gyda'r ymgynghoreion arfaethedig a restrwyd yn Atodiad 1.*
- (ii) Yn amodol ar y materion a godwyd, i nodi'r sylwadau a'r camau a gymerwyd gan y Cyngor ac eraill mewn ymateb i argymhellion yr adroddiadau ymchwiliad i'r llifogydd Tachwedd 2012.*
- (iii) Adroddiad dilynol ar weithredu'r Strategaeth a datblygiadau eraill ar faterion sy'n ymwneud â llifogydd yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor yn ystod yr haf 2014.*

8 RHAGLEN GYFALAF PRIFFYRDD DDRAFFT 2014/15 A'R CYNNYDD AR Y STRATEGAETH DDRAFFT

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol ar gyfer Tir y Cyhoedd, y Cynghorydd David Smith, Raglen Cyfalaf Priffyrdd ddrafft 2014/2015 a Chynnydd ar Strategaeth Ddrafft (a ddosbarthwyd yn flaenorol) i ddiweddarau'r Aelodau ac i alluogi'r Aelodau i drafod y fersiwn ddiweddaraf y Rhaglen o fewn yr amserlen angenrheidiol ar gyfer cyflwyno achos busnes i Lywodraeth Cymru i'w hystyried o dan y Fenter Benthycu Llywodraeth Leol (LGBI).

Roedd y rhaglen ddrafft wedi cael ei chyflwyno i Grwpiau Ardal Prestatyn, Dyffryn Dyfrdwy a Rhuthun (MAG) ar gyfer eu sylwadau. Byddai'r Rhaglen Ddrafft hefyd yn mynd i'r MAGau eraill ar gyfer eu sylwadau. Mae'r adborth gan y MAGau hyd yma wedi bod yn gadarnhaol a dim ond mân newidiadau a wnaed i'r Rhaglen Drafft.

Mae ail ran yr adroddiad yn ymwneud â'r strategaeth yn symud ymlaen. Mae cyfarfod wedi'i drefnu i'w gynnal ar 3 Rhagfyr gydag Aelodau i drafod sut i fynd â'r strategaeth yn ei blaen. Byddai'n fater o fynd i'r afael â risg a Sir Dinbych yn bod yn agored i'w herio.

Roedd angen i'r Cod Ymarfer gael ei mireinio, ac ar hynny byddai'n cael ei gyflwyno i'r Cabinet i'w gymeradwyo.

Gofynnir i Aelodau dderbyn rhestr gyflawn o waith cynnal a chadw priffyrdd a nodwyd ar draws y sir (gan gynnwys prosiectau hynny na flaenoriaethwyd ar gyfer 2014/15 ynghyd â rhesymau pam nad ydynt yn flaenoriaeth).

Gofynnwyd am adroddiad gwybodaeth ar Bolisi'r Cyngor ar arwyddion ar ochr y ffordd (a Llywodraeth Cymru mewn perthynas â Cefnffyrdd). Mynegodd yr aelodau bryder bod arwyddion hysbysebu digwyddiadau, nawdd a busnesau yn cael eu gosod ar hyd y ffordd ac ar gylchfannau ar draws y sir. Nid oedd nifer o'r arwyddion yn cydymffurfio â Pholisi Iaith Gymraeg y Cyngor a gallai rhai hyd yn oed fod yn beryglus i yrwyr a cherddwyr fel ei gilydd, yn enwedig ar gyffyrdd, cylchfannau ac ati, gan eu bod yn amharu ar welededd.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor Archwilio Cymunedau yn:

- (i) *Cytuno ar ddrafft diweddaraf y Rhaglen Gyfalaf Cynnal a Chadw Priffyrdd, yn amodol ar newidiadau pellach yn y Grwpiau Ardal Aelodau, a*
- (ii) *Nodi'r ddogfen Bolisi ac adolygu'r allbwn o'r Gweithgor Strategaeth Priffyrdd a Strategaeth Rheoli Asedau Priffyrdd drafft yn hwyr yn y gwanwyn/dechrau'r haf 2014.*

9 RHOI PRYDLESI

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Gyllid ac Asedau, y Cynghorydd Julian Thompson-Hill, yr adroddiad ynghylch Caniatáu Prydlesi Tir ac Adeiladau'r Cyngor i Grwpiau Cymunedol a'r Polisiâu a Phrosesau sy'n gysylltiedig (dosbarthwyd yn flaenorol). Byddai'r adroddiad yn darparu gwybodaeth am Bolisi'r Cyngor ar ganiatáu prydlesi yn arbennig i grwpiau cymunedol, nifer y prydlesi presennol, pa mor aml y'i hadolygir a'r prosesau ar gyfer caniatáu, rheoli a phenderfynu ar unrhyw ostyngiad yn y taliadau a godir.

Roedd y sir yn berchen ar amrywiaeth o asedau anweithredol ac roedd llawer o'r eiddo yn cael eu meddiannu dan amrywiaeth o brydlesi i gymysgedd eang o denantiaid.

Gallai Prydlesi amrywio o dymor cymharol fyr i gyfnodau hirach a oedd yn effeithio ar werth yr ased i'r Cyngor ac yn adlewyrchu, i raddau, lefel y buddsoddiad a wnaed gan y Tenant.

Roedd gan y Cyngor bolisi safonol ar gyfer asedau eiddo anweithredol ac un ar wahân ar gyfer eiddo Dysgu Gydol Oes. Yn gyffredinol, pan fyddai eiddo yn cael ei ystyried yn weddill i anghenion y gwasanaeth, byddai adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Grŵp Rheoli Asedau (GRhA). Os digwydd nad oes Gwasanaeth arall angen yr ased, byddai adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r GRhA.

Cynhelir ymgynghoriad llawn gydag Aelodau a gwasanaeth i ddatgan gwarged asedau.

Byddai pob cais am brydles yn cael ei ystyried yn ôl ei deilyngdod unigol ei hun.

Defnyddiodd y Cyngor feini prawf safonol i asesu cryfder unrhyw gais llai na'i werth. Yr uchafswm llai na'i werth yr oedd y Cyngor yn barod i'w ganiatáu oedd 90% o rent y farchnad a byddai hwn am gyfnod penodol a gysylltir fel rheol â'r cylch adolygu rhent. Byddai unrhyw danbrisiad yn y rhent yn cael ei gofnodi drwy lythyr ochr i'r Brydles.

Yn y fan hon fe gynigiwyd ac eiliwyd bod y cyfarfod yn symud i Ran 2 a chynhaliwyd trafodaeth gyffredinol, a oedd yn cynnwys cais am wybodaeth ar nifer o asedau unigol.

PENDERFYNWYD yn amodol ar y sylwadau a wnaed ac y darperir y wybodaeth y gofynnwyd amdani, bod cynnwys yr adroddiad yn cael ei nodi.

10 RHAGLEN WAITH ARCHWILIO

Cyflwynwyd adroddiad gan y Cydlynnydd Archwilio (a ddisbarthwyd yn flaenorol) yn ceisio adolygiad yr Aelodau o Raglen Waith i'r Dyfodol y Pwyllgor a diweddariad ar faterion perthnasol, Rhaglen Waith i'r Dyfodol drafft (Atodiad 1), Rhaglen Waith i'r Dyfodol y Cabinet (Atodiad 2) a Chynnydd gyda Phenderfyniadau'r Pwyllgor (Atodiad 3).

Cytunodd yr aelodau ar y diwygiadau canlynol i Rhaglen Waith i'r Dyfodol:

(i) **6 Mawrth 2014**

- a. Polisi Parcio ac Ymarfer Sgopio Adolygiad Parcio a Thraffig
- b. Gorchmynion Rheoli Cŵn
- c. Kingdom

(ii) **Mai/Mehefin 2014**

- a. Strategaeth Rheoli Asedau Priffyrdd

(iii) **Mehefin/Gorffennaf 2014**

- a. Strategaeth Rheoli Llifogydd a Materion Cysylltiedig â Llifogydd

PENDERFYNWYD yn amodol ar y newidiadau uchod, cymeradwyo Rhaglen Waith i'r Dyfodol y Pwyllgor Archwilio Cymunedau.

11 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR PWYLLGOR

Dim.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.40pm.